

Tandlægeskræk og internettet

Erik Friis-Hasché og Mette Engelbrecht

På internettet er tandlægeskræk højt placeret blandt angsttilstande og tandlægelige emneord. Hertil kommer, at internettet er blevet en aggressiv udbyder af alle hånde budskaber om sundhed og sygdom. Information om tandlægeskræk på tandlægers hjemmeside er derfor blevet en stor faglig udfordring - og har det så noget med etik at gøre?

Ja, i høj grad! For hvordan tilpasses de kommercielle interesser til de faglige og saglige informationer? Og hvilke kvalitetskrav bør opfyldes, når en hjemmeside annoncerer med behandling af patienter med tandlægeskræk? Det er de spørgsmål, der melder sig når kun 10 % af tandlægenes hjemmesider har et acceptabelt informationsniveau om tandlægeskræk.

Hertil kommer så den faglige udfordring: Hvordan vejlede de patienter, der blot er lidt bange for at gå til tandlæge, og samtidig også hjælpe patienter med reel odontofobi?

Orientering om tandlægeskræk præsenteres med jævne mellemrum i massemedierne i form af »historier«, »gode nyheder« og »faglige« orienteringer. Eksempelvis var der i danske dagblade i 2006 100 artikler, hvori ordet tandlægeskræk forekom (1) (se Tabel 1). Hertil kommer vittighedstegninger, anekdoter og underholdning i det sociale samvær. Begrebet er et taknemmeligt kommunikationsemne, fordi alle kan bidrage med et kendskab eller en erfaring, hvorfor det let forurenes med trend og popularitet og kan blive til en modediagnose. Men for omkring 40 % af den danske befolkning, der har et følelsesmæssigt ubehag ved at gå til tandlæge, er den sociale kommunikation kun en hjælp, hvis den er saglig og fagligt korrekt (2). I modsat fald kan det blive til en forstærkende indlæring af angstreaktioner. Behovet for oplysning og information om forebyggelse, mod at ubehaget skal udvikle sig til angstfulde og fobiske reaktioner, er derfor stort.

Efter introduktion af den grafiske brugerflade Mosaic til World Wide Web (www) i 1993 er internettet i større og større omfang blevet et nyt dominerende massemedium og budbringer af information, opgaveløsninger og underholdning. Siden udviklingen af Googles søgealgoritme PageRank i 1998 har Google fået en førende rolle som søgemaskine på internettet. PageRank er bygget på det princip, at i jo højere grad en hjemmeside er linket til andre hjemmesider, jo større er sandsynligheden for, at den givne hjemmeside er relevant (3,4). Dette har gjort søgningen med Google til den for tiden vigtigste informationskilde, og i daglig tale bruges udtrykket »at google«. Af andre søgemaskiner kan nævnes Jubii og Yahoo. I 1996 skrev Nat-testad (5) den første orienterende artikel om internettet i Tandlægebladet, og samtidig fik it-stoffet i Tandlægebladet sin egen hjemmeside, en hjemmesideadresse, der nu er blevet til Odontologisk Institut, Københavns Universitets officielle adresse. Dansk Tandlægeforening fik sit elektroniske medlemsnet i 2000 (6), og samme år var der i Tandlægebladet en første anmeldelse af tandlægelige hjemmesider (7). Senest har det tandlægelige virke i relation til internet og hjemmesider fået en omfattende omtale i den internationale litteratur (8-11). Det skønnes, at 86 % af befolkningen har adgang til eller bruger internettet i deres daglige virke (12), og internettet er i dag blevet det foretrukne sted i søgningen efter information og viden om sundhed og sygdom (13).

Formålet med nærværende undersøgelse er derfor at danne sig et kvantitativt og kvalitativt overblik af begrebet tandlægeskræk, sådan som det præsenteres på internettet via danske hjemmesider.

Tabel 1. Antallet af artikler (rangordnet) i danske dagblade i 2006, hvori ovennævnte emotionelle ord forekommer (1).

Table 1. Number of articles (ranked) in Danish newspapers in 2006 in which the above-mentioned emotionally-charged words occur (1)

Søgeord	Antal artikler
Frygt	14.003
Stress	8.287
Angst	4.649
Depression	2.282
Skræk	1.814
Islamofobi	334
Højdeskræk	263
Fobi	197
Klaustrofobi	194
Homofobi	152
Dødsangst	131
Flyskræk	126
Tandlægeskræk	100
Vandskræk	98
Sceneskræk	76
Odontofobi	18
Socialfobi	16

Materiale og metode

Den kvantitative analyse bestod i registrering af antallet af hits ved søgning på internettet med søgeordet *tandlægeskræk* og udvalgte ord i relation hertil. Søgningen blev foretaget på søgemaskinen Google, og de første syv søgninger foregik med otte dages mellemrum, hvorved der kom en søgning på hver af ugens dage. De efterfølgende søgninger var med to ugers, fem ugers, 28 ugers og 18 ugers mellemrum. I alt 11 søgninger i en periode på 60 uger fra 24. april 2006 – 21. juni 2007.

Endvidere blev antallet af artikler i litteraturbasen Medline søgt via PubMed (14) på søgeordet *dental anxiety* og udvalgte emotionelle tilstande. Der blev foretaget to søgninger med ét års mellemrum, så den årlige tilvækst kunne registreres.

Den kvalitative analyse omfattede en bedømmelse af informationsindholdet af hjemmesider fra de første 50 indekserede links fundet via søgeordet *tandlægeskræk*. Følgende kvalitetsindikatorer indgik i bedømmelsen:

- omfang og indhold af generelle råd og vejledninger
- beskrivelse af klinisk fremgangsmåde (registrering, strategi, behandlingsevaluering, kvalitetssikring og honorar)
- beskrivelse af psykologiske behandlingsprincipper

- henvisning til faglige links, litteratur, personer eller instanser
- faglig dokumentation (klinisk database, behandlingserfaring, patientantal, publikationer, casebeskrivelser, kurser m.m.).

Bedømmelserne havde tre klassifikationsniveauer: 1. Ingen eller meget lav information. 2. Lav information. 3. Acceptabel eller høj information.

Bedømmelsen blev foretaget på de udskrevne hjemmesider af de to forfattere uafhængigt af hinanden. Bedømmelser, hvorom der ikke var enighed, blev revurderet ved en fælles bedømmelse.

Resultater

Emotionelle søgeord

I Tabel 2 er anført gennemsnit, standarddeviation, maksimum og minimum af hits fra 11 søgninger af udvalgte emotionelle ord på danske hjemmesider. Der var ingen gentagelse af hits på de enkelte ord, og ingen markant systematisk variation på ugedage, men en lille tendens til en stigning over år. Variationen må derfor betragtes som en usystematisk pulsering mellem et maksimum og et minimum. Eksempelvis pulserede *tandlægeskræk* med 24.500, 25.600, 31.000, 25.300, 26.600, 29.100, 27.700, 28.300, 23.700, 29.800 og 37.400 hits og havde således et gennemsnit på 28.100 ± 3.800 med et maksimum og et minimum på henholdsvis 37.400 og 23.700. Tabellen viser klart, at *stress* med omkring 2 mio. hits er det højest placerede emotionelle søgeord efterfulgt af *angst*, *depression* og *frygt* med hver omkring 1 mio. hits. Herefter følger *skræk* med 232.000 hits og *fobi* med 84.000 hits. *Tandlægeskræk* er det første søgeord på en specifik tilstand med 28.000 hits efterfulgt af *flyskræk* med 19.000 hits. *Socialfobi* og *islamofobi* havde hver 18.000 hits, og heraf havde sidstnævnte *fobi* den største variation og spredning. *Højdeskræk* og *dødsangst*, *klaustrofobi*, *homofobi* samt *agorafobi* lå alle på omkring 17.000 hits. *Vandskræk* og *sceneskræk* havde omkring 7-8.000 hits og de største relative variationer og spredninger. *Tandlægeangst* og *odontofobi* lå begge under 1.000 hits. Det tilsvarende var gældende for *xenofobi*, *algorfobi*, *hydrofobi* og *cancerofobi*.

Til orientering kan anføres (ikke angivet i tabellen), at blandt de såkaldte seks basale emotioner, hvoraf *angst* er den ene, gav søgeresultaterne på de øvrige emotioner: *glæde* (1.880.000 hits), *sorg* (703.000 hits), *overraskelse* (697.000 hits), *vrede* (691.000 hits) og *afsky/foragt* (169.000 hits).

Tandlægelige søgeord

Fig. 1 viser en internetprofil af tandlægelige søgeord grup-

Tabel 2. Det gennemsnitlige antal hits (rangordnet) på Google for søgeordene: stress, angst, depression, frygt, skræk, fobi og forskellige kombinationer heraf med angivelse af gennemsnit, standarddeviation (SD), maksimum og minimum. I alt 11 søgninger på danske hjemmesider i perioden: 24. april 2006-21. juni 2007.

Table 2. The average number of hits (ranked) on Google for the Danish equivalents of the search terms: stress, anxiety, depression, phobia, fear and various combinations of these, with a specification of average, standard deviation (SD), maximum and minimum. A total of 11 searches were performed on Danish websites in the period 24 April 2006-21 June 2007.

Søgeord	Gennemsnit	SD	Maksimum	Minimum
Stress	2.034.000	447.000	2.610.000	1.330.000
Angst	1.153.000	112.000	1.250.000	985.000
Depression	1.100.000	98.000	1.200.000	966.000
Frygt	986.000	12.800	1.240.000	775.000
Skræk	232.000	39.000	313.000	175.000
Fobi	84.300	19.100	130.000	59.000
Tandlægeskræk	28.100	3.800	37.400	23.700
Flyskræk	19.300	3.100	22.900	14.700
Socialfobi	18.600	2.500	21.400	13.700
Islamofobi	18.100	5.200	32.600	14.300
Højdeskræk	17.000	1.800	20.000	11.900
Dødsangst, klaustrofobi, homofobi, agorafobi	ca. 17.000			
Vandskræk	8.564	3.935	12.200	908
Sceneskræk	7.480	8.694	25.300	752
Tandlægeangst	634	160	853	412
Odontofobi	437	123	553	221
Xenofobi, livsangst, autofobi, algotofobi, mysofobi, hydrofobi, cancerofobi, dødsskræk	< 1.000			

peret efter emner. *Tand* ligger øverst med 1,5 mio. hits efterfulgt af *tandlæge* med 1 mio. og *tandpleje* med 0,5 mio. hits. Herefter er der et markant fald til *tandbørste* og *tandbehandling* med hver 150.000 hits. I ranglisten med begreber ligger *tandklinik* (100.000 hits) øverst efterfulgt af *tandlægeskole* (60.000 hits), *tandkød* (30.000 hits) og *børnetandpleje* (15.000 hits). I personalegrupperingen efter *tandlæge* er *tandtekniker* (90.000 hits) placeret lidt højere end *klinikassistent* (80.000 hits) og højere end *tandplejer* (50.000 hits). I den faglige rangordning ligger *odontologi* (30.000 hits) øverst, mens *ortodonti* (16.000 hits), *cariologi* (15.000 hits) og *pæodonti* (9.000 hits) ligger noget lavere. Af de forebyggende søgeord er *tandbørste* markant øverst på ranglisten (150.000 hits) efterfulgt af *mundhygiejne* (40.000 hits), *tandtråd* (30.000 hits) og *tandstikker* (10.000 hits). I ranglisten for

sygdoms- og symptombenævrende ord er *tandlægeskræk* (35.000 hits) øverst efterfulgt af *paradentose* (30.000 hits), *caries/karies* (26.000 hits), *tandkødsbetændelse* (16.000 hits) og *tandsygdomme* (10.000 hits). I behandlingsranglisten er *tandbehandling* (150.000 hits) markant øverst efterfulgt af *gebis* og *tandblegning* med hver omkring 65.000 hits. Jævnt faldende følger herefter *tandprotese* (30.000 hits), *plombe* (25.000 hits), *guldkrone* (20.000 hits) og *plastfyldning* (13.000 hits). Nederst er *tandimplantat* (2.000 hits).

Tandlægeskræk og hjemmesider

Analysen af hjemmesiderne fra de første 50 (35 + 7 + 8) indekserede links og de medfølgende 52 (27 + 25) sponsorede links på søgeordet *tandlægeskræk* fremgår af Tabel 3. Da der blandt de sponsorerede links på den enkelte skærm-

side forekom en del gengangere (anførte tal i parentes, i alt 25), var der kun 27 sponsorerede links, der indgik i analysen. Tabellen viser, at der ud af 34 links relateret til privatpraktiserende tandlæger var 13 sponsorerede og 13 indekserede hjemmesider, der ingen information havde om tandlægeskræk, eller også var informationen på et meget lavt niveau. Fem hjemmesider var på et lavt niveau, og kun tre hjemmesider havde et acceptabelt eller højt informationsniveau. Der var 51 (34 + 6 + 5 + 6), svarende til 66 % af hjemmesiderne, der havde en tandlægelig baggrund som afsender. I alt var der kun otte ud af de 77 analyserede hjemmesider, der lå på et acceptabelt eller højt niveau. Der var ingen hjemmesider fra psykologer, psykoterapeuter eller hypnotisører, der havde et acceptabelt informationsni-

veau. 34 % (n=20 +1 + 5) af hjemmesiderne (n=77) havde ikke-tandlægelige afsendere.

Tandlægeskræk og forskning

Den forskningsmæssige aktivitet af de emotionelle tilstande, som nævnt i Tabel 1, kan aflæses via internettet i den elektroniske litteraturlibrary PubMed (14). Tabel 4 viser resultatet af en sådan søgning, hvor de med * angivne tilstande er godkendte registrerede indekssord, der har en selvstændig definition i databasen. I den rangordnede opstilling er *anxiety* placeret øverst med 84.499 artikler efterfulgt af *stress* med 59.822 artikler og *fear* med 28.563 artikler. De efterfølgende mere specifikke fobier har et betydeligt lavere artikelantal, hvor *socialfobi* har det største antal

Fig. 1. Internetprofil på Google af tandlægelige emner i form af antallet af hits til udvalgte søgeord grupperet efter emne og rangordnet. I figuren er kun anført entalsformen for søgeordet, men i søgningen indgik både entals- og flertalsformen. Søgedato: 21. juni 2007.

Fig. 1. Internet profiles on Google of dentistry-related subjects, in the form of the number of hits for selected search terms, divided by subject and rank. The figure shows only the singular form of the search terms, but searches were made using both the singular and plural forms. Search date: 21 June 2007

Hits	Begreber	Personale	Fag	Forebyggelse	Sygdom	Behandling
1.500.000	• Tand					
1.000.000		• Tandlæge				
500.000	• Tandpleje					
150.000				• Tandbørste		• Tandbehandling
100.000	• Tandklinik	• Tandtekniker • Klinikassistent				• Gebis
50.000	• Tandlægeskole	• Tandplejer		• Mundhygiejne		• Tandblegning
	• Tandkød	• Specialtandlæge	• Ordontologi	• Tandtråd	• Tandlægeskræk • Parodontose • Caries/Karies	• Tandprotese • Plombe • Guldkrone
	• Børnetandpleje	• Børnetandlæge	• Ortodonti • Cariologi • Pæodonti • Parodontologi	• Tandstikker	• Tandkødsbetændelse • Tandsygdomme	• Plastfyldning • Tandimplantat

Tabel 3. Hjemmesider, fra de første 50 indekserede links (fem første skærmsider) og medfølgende 27 sponsorerede links, fundet via søgemaskinen Google på søgeordet tandlægeskræk, fordelt efter afsender og informationsniveau (1: Ingen eller meget lavt informationsniveau. 2: Lavt informationsniveau. 3: Acceptabelt eller højt informationsniveau). Tal i parentes angiver gentagne sponsorerede links. I alt 102 links. Søgedato: 1. juli 2007.

Table 3. Websites from the first 50 indexed links (the first five web pages) and 27 accompanying sponsored links found using the Google search engine for the search term "dental anxiety", divided by sender and information level (1: No information, or very low information level 2: Low information level. 3: Acceptable or high information level). The figures in parentheses indicate repeated sponsored links. Total 102 links. Search date: 1 July 2007.

Informationsniveau	Indekserede links			Sponsorerede links			I alt	
	1	2	3	1	2	3		
Afsender								
Tandlæge	13	5	3	13	-	-	(16)	34
Ikke tandlæge (Psykolog, psykoterapeut, hypnotisør)	8	1	-	11	-	-	(6)	20
Sundhedsportal, tidsskrift mv.	3	1	2	-	-	-		6
Hospital, forening mv.	3	-	-	2	-	-	(2)	5
Universitet	3	-	3	-	-	-		6
Blog	1	-	-	-	-	-		1
Diverse	4	-	-	1	-	-	(1)	5
I alt	35	7	8	27			(25)	77 (102)

Tabel 4. Antallet af artikler (rangordnet) i litteraturlægedatabasen Medline søgt via PubMed (14) på søgeordene: anxiety, stress, fear, phobia og forskellige former heraf, fordelt efter år og årlig tilvækst. * terminologisk registreret indeksord (MeSH). Søgedato: 9. maj 2006 og 14. maj 2007.

Table 4. Number of articles (ranked) in the Medline literature database, searched via PubMed (14) for the search terms: anxiety, stress, fear, phobia and various forms of these, divided by year and annual growth. * terminologically-registered index terms (MeSH). Search dates: 9 May 2006 and 14 May 2007.

Søgeord	2006	Årlig tilvækst	
		n	%
* Anxiety	84.499	11.098	13,1
* Stress psychological	59.822	5.980	10,0
* Fear	28.563	2.539	8,9
* Phobia	7.812	479	6,1
* Social phobia	7.008	408	5,8
* Claustrophobia	6.584	339	5,1
* Agoraphobia	2.381	345	14,5
* Dental anxiety (Odontophobia)	1.364	94	6,9
Homophobia	343	29	8,5
Fear of flying	102	9	8,8
Xenophobia	33	3	9,1
Cancerophobia	24	1	4,2
Islamophobia	2	0	-
I alt	198.537	21.324	10,7

artikler (7.008), mens *dental anxiety* kun er refereret i 1.364 artikler. Lavest er *cancerofobi* med 24 artikler. Ingen af de øvrige nævnte fobier i Tabel 1 gav hits i PubMed. Det relativt højeste antal nye publikationer inden for et år har *agoraphobia* med 14,5 %, mens tilvæksten for *dental anxiety* (6,9 %) er halvt så stor. Til orientering kan anføres, at antallet af artikler i databasen, der omhandler tandlægelige emner, er 283.080, og *dental anxiety* udgør således kun 0,5 % af artiklerne. I databasen er der registreret 213 officielle dentale søgeord (Medical Search Headword, MeSH), og *dental anxiety* er et af disse.

Diskussion

Søgeord og opmærksomhed

Selvom viden, meninger og tekster, som hentes på internettet, i deres natur er anarkistiske, flygtige og pulserende, bruges internettet alligevel til analyser af forekomsten af specifikke ord med det formål at danne sig et billede af begrebers, produkters eller personers opmærksomhed eller popularitet i befolkningen. Da det er kommercielle interesser, der ligger bag disse analyser, er det ikke muligt at få præcise oplysninger om metoder, programmer og maskinel. Analyserne kan designes mere eller mindre avancerede, og i sin mest enkle form er det blot en opsummering af hits som anført i Tabel 2. Da der kun er brugt enkelte ord og ikke ordkombinationer, kun foretaget systematiske søgninger og kun rangordnet gennemsnit, er de metodiske usikkerheder uden for internettets interne virke blevet minimeret mest muligt. Den pulsering, som søgningerne viser, må derfor tilskrives Googles interne søgealgoritmer.

Tandlægeskræk og relationer til andre søgeord

Når de mentale tilstande som *stress*, *angst* og *depression* alle lå på over 1 mio. hits, kan det til sammenligning anføres, at somatiske sygdomme som *cancer* og *kræft* hver lå på omkring 850.000 hits, *fedme* på 250.000, *blodprop* på 140.000 og *hjertesygdom* på 90.000 hits. De mentale tilstande har således en større opmærksomhed end de somatiske sygdomme.

Rangordningen af de emotionelle ord i dagbladene (Tabel 1) og på internettet (Tabel 2) er meget lig hinanden, men *tandlægeskræk* indtager dog en lavere placering i dagbladene end på internettet.

Fig. 1 bekræfter til fulde, at *tandlægeskræk* i det samfundsmæssige image er tæt relateret til den tandlægelige profession. Ordet rangerer højt blandt de tandlægelige søgeord, idet det overgår ord som *tandkød*, *odontologi*, *tandtråd*, *tandstikker*, *paradentose* og *tandprotese*, hvorimod ord som *tandlægeskole*, *tandplejer*, *tandbørste*, *gebis* og *tandblegning* rangerer

højere. Hovedparten af de tandlægelige søgeord ligger mellem 10-50.000 hits.

Sammenholdes Tabel 2 og Tabel 3, er der en markant forskel på *tandlægeskrækkens* »internet-lige« og forskningsmæssige placering, idet *tandlægeskræk* indtager en førsteplads blandt de specifikke fobier på Google, men kun en femteplads i PubMed. *Socialfobi* har langt den største forskningsmæssige interesse, idet artikelantallet er omkring fem gange større end for *tandlægeskræk* (*dental anxiety*).

Kvalitetsvurdering

Et problem ved bedømmelse af hjemmesider er den hastighed, hvormed internettet og informationerne udvikler sig. Informationerne kan placeres og fjernes med kort varsel, hvorfor de kan være vanskelige at genkalde og dokumentere. Ved nærværende bedømmelse blev samtlige hjemmesider derfor udskrevet. Ved kvalitetsbedømmelsen stod det hurtigt klart, at flere af de ønskelige, opstillede kvalitetsindikatorer slet ikke kunne komme på tale, hvorfor det kan diskuteres, hvad man egentlig skal forstå ved kvalitet, og hvor niveauet skal ligge. Men hermed være ikke sagt, at man skal undlade at opstille høje kvalitetskrav, tværtimod. Problemet er netop, at når der ingen specialistkrav er over for tandlæger, der annoncerer, at de har interesse i specielle faglige ydelser, må man kræve, at de over for patienterne dokumenterer deres faglighed. Derfor er det også naturligt, at der med faglighed følger angivelse af et honorar, som for tandlægeskræk må være honorar pr. samtale/tilvænningsseance og som sådan en kvalitetsindikator. Ud fra de analyserede hjemmesider må det konkluderes, at den faktuelle faglige information var stærkt svingende.

Til orientering kan anføres, at der på søgedatoen i Tabel 3 var anført 494 hjemmesider under tandpleje i Google Indeks (15). I år 2000 var der på Yahoo »over hundrede« og på den danske Jubii 48 hits, når der blev søgt på *tandlæger* (7).

Henvielse og information om tandlægeskræk

Det er bemærkelsesværdigt, at der i Tandlægebladet (16) blandt 197 kollegiale henvisninger, fordelt på 13 forskellige behandlingstyper, kun er fire henvisninger til tandlægeskræk, når der på internettet, som anført i Tabel 3, alene blandt de første 50 indekserede links er 34 tandlæger, der fremhæver, at de behandler patienter med tandlægeskræk. Tre af de fire henvisninger i Tandlægebladet indgik også i analysen i Tabel 2. Slår man op i »telefonbogen« på de gule erhvervssider via internettet, er der for hele landet 2.662 telefonhenvisninger til tandlæger og 48 henvisninger for tandlægeskræk (17). Der synes således at være en markant

lavere opmærksomhed for at reklamere med sin faglige interesse over for kollegaer i Tandlægebladet end over for brugere af internet og telefon, hvilket i sig selv kan være et udtryk for en divergerende faglig kvalitet mellem de tre henvisningssteder. Eller sagt på en anden måde, ordet *tandlægeskræk* bliver nærmere brugt som indekssord i den kommercielle tilrettelæggelse af hjemmesiderne for på denne måde at skabe et positivt image frem for at signalere en faglig kompetence på området. Den kvalitative analyse af hjemmesiderne støtter denne antagelse, idet kun 10 % af de tandlægelige hjemmesider havde et informationsniveau, der vidner om en kvalificeret faglig indsigt. Eksempelvis var der flere hjemmesider, hvor ordet slet ikke forekom eller blot blev nævnt, og blandt de sponsorerede links var der ingen hjemmesider, der havde et acceptabelt informationsniveau. Det samme synspunkt kan anlægges på hjemmesidernes layout, idet en flot teknisk og grafisk udformet hjemmeside ikke nødvendigvis borger for en høj odontologisk standard. Problemet ligger i på den ene side at give hjemmesiden en kommerciel tiltrækning og på den anden side at opretholde en høj kvalitet af information og fagligt indhold. Har hjemmesiden tilknyttet sponsoreret reklame, tilføjes endnu et problem.

Tandlægeskræk og etik

Artiklen har fremdraget en etisk problemstilling i relation til *tandlægeskræk*, men problemet er også eksisterende i andre odontologiske fagområder og generelt i hele det medicinske felt (18). Problemerne, mellem de kommercielle/reklamemæssige interesser og det faglige indhold, vil stige med antallet af hjemmesider. Hvordan det påvirker patienters behandlingsmuligheder og adfærd og tandlægers image, rettigheder og pligter, er et problem- og forskningsområde, der vil have store etiske aspekter.

Konklusion

I forhold til *stress, angst, depression, frygt og skræk* har *tandlægeskræk* kun en lille opmærksomhed på internettet, men i forhold til de specifikke fobier indtager *tandlægeskræk* en klar førsteplads. Således har *tandlægeskræk* større opmærksomhed end *flyskræk* og *socialfobi*. Ordet *odontofobi* har kun en meget ringe opmærksomhed. Blandt de tandlægelige emneord har *tandlægeskræk* større opmærksomhed end ordene *odontologi, tandkød, paradentose* og *caries*, men som forskningsobjekt i form af videnskabelige artikler er opmærksomheden og aktiviteten lav. Kun 10 % af de indekserede og sponsorerede hjemmesider, der har *tandlægeskræk* som indekssord, har en acceptabel information om *tandlægeskræk*. Næsten ingen hjemmesider har links, der vil

kunne forbedre informationsniveauet. På de tandlægelige hjemmesider synes *tandlægeskræk* derfor mere at blive brugt som et populært kommercielt opmærksomhedsord frem for et fagligt indekssord. Da internettet i stadig højere grad bliver stedet, hvor patienter søger råd og vejledning, mangler standen en diskussion af et etisk kodeks for og kvalitetskrav til opbygning og indhold af tandlægelige hjemmesider.

English summary

Dental anxiety and the Internet

The Internet has become a dominating and aggressive mass media, where all kinds of messages about sickness and health are disseminated. Systematic searching over the course of a year reveals that dental anxiety, in terms of the number of hits, is the most common phobia. Dental anxiety also scores highly when using search terms relating to dentistry in general. A qualitative analysis of websites mentioning dental anxiety showed that 44 % related to the dentist's clinic, and of these, only 10 % had an acceptable level of information about dental anxiety. This presents an opportunity for a discussion on the quality requirements for odontological websites and the ethical aspects of the commercial messages of the websites, as against their scientific and technical content. There is a considerable divergence between the amount of attention given to dental anxiety on the internet and the level of research-related activity in the form of articles in PubMed, where only 0.5 % of all articles on odontological subjects deal with dental anxiety.

Litteratur

1. <http://www.infomedia.dk/Søgning/tandlægeskræk/1.august.2007>.
2. Moore R, Birn H, Kirkegaard E, Brødsgaard I, Scheutz F. Prevalence and characteristics of dental anxiety in Danish adults. *Community Dent Oral Epidemiol* 1993; 21: 292-6.
3. <http://www.google.com/technology/> 8. august 2007.
4. http://www.danskelinks.dk/hvad_er_google_pagerank.asp/ 8. august 2007.
5. Nattestad A. Internettet. *Tandlægebladet* 1996; 100: 856-8.
6. Stjerne J. Et kig bag DTFnet. *Tandlægebladet* 2000; 104: 668-9.
7. Holmboe M. Tandlægerne har opdaget nettet. *Tandlægebladet* 2000; 104: 672-3.
8. Downes PK. Introduction to the world wide web. *Br Dent J* 2007; 202: 535-40.
9. Downes PK. Creating a practice website. *Br Dent J* 2007; 202: 597-604.
10. Downes PK. Power searching. *Br Dent J* 2007; 202: 657-67.
11. Downes PK. Dental Resources on the Internet. *Br Dent J* 2007; 202: 719-30.
12. Danmarks Statistik, Befolkningens adgang til internet efter type

- og adgang; 2007. (Rapport). <http://www.statistikbanken.dk/> / 15. august 2007.
13. Nielsen S, Eidner A, Dørup JG. Patienternes brug af internettet i danske praksis Ugeskr Læger 2005; 167: 2515-8.
  14. <http://www.ncbi.nlm.gov/sites/entrez?db=pubmed>
  15. <http://www.google.dk/Indeks/Sundhed/Tandpleje/> 1. juli 2007.
  16. Kollegiale henvisninger. Tandlægebladet 2007; 111: 557-63.
  17. <http://www.degulesider.dk./Søgning/tandlægeskræk/> 20. juli 2007.
  18. Dørup J Vedsted P. Kvalitetskriterier for medicinske hjemmesider. Ugeskr Læger 2002; 164: 4428-31.